

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri'nin Yüksekova (Gever) ilçesine bağlı Güldalı (Bilinbasan) köyü, İran sınırında bulunan küçük bir köy olarak hayvancılıkla geçimini sağlamaktadır. Ancak son dönemde, köyde yaşanan bir olay bölgedeki yurttaşları zor durumda bırakmıştır. Yaklaşık iki ay önce, Güldalı köyünde çoban gözetimindeki sürüden ayrılan 200'e yakın koyun, kuzu ve koç, sınır ihlali yaparak İran topraklarına geçmiş ve bir daha geri dönmedikleri iddia edilmektedir. Günlerce hayvanlarını arayan yurttaşlar, olayı hem yerel yetkililere hem de Tarım ve Orman Bakanlığı'na taşımış; fakat olayda net bir çözüme ulaşılamamıştır.

Koyun ve koçların kaybolmasından sonra, Güldalı köyündeki hayvan sahipleri sınırın İran tarafına geçerek durumu araştırmak istemişlerdir. Başlangıçta İran sınır karakolundaki görevliler, hayvanların kendi kontrollerinde olduğunu belirtmiş; fakat daha sonra bu açıklamayı geri çekmişlerdir. Yurttaşlar bu belirsizlik üzerine kaymakamlığa ve ilçe tarım müdürlüğüne dilekçelerle başvurarak yardım istemiş, ancak herhangi bir sonuç alamamışlardır.

Olayın çözümü için başvurdukları resmi kanalların yetersiz kalması üzerine, köylüler kendi araştırmalarına devam etmiş ve İran'daki yurttaşlardan elde ettikleri bir video, olayın seyrini değiştirmiştir. Video görüntülerinde, kayıp koyun ve koçların İran'ın Sero bölgesindeki bir karakolda alıkonulduğu açıkça gözükmemektedir. Bu gelişmeyle birlikte yurttaşlar, ellerindeki video kanıtını da ekleyerek ikinci bir dilekçe hazırlamış ve yetkililere yeniden başvurmuştur. Fakat İran tarafı, hayvanların kendilerinde olmadığını resmi olarak bildirmemiştir.

Bu olay, sadece bir sınır ihlali meselesi değil; aynı zamanda köylülerin bir yıllık emek ve masraflarının yok olmasına neden olabilecek bir durumdur. Yüksekova'nın dağlık ve zor coğrafyasında, hayvancılık köylüler için ana geçim kaynağıdır. Bu nedenle, kaybolan koyun ve koçlar hem ekonomik hem de sosyal anlamda büyük bir kayıp yaratmıştır. Yurttaşlar, hayvanlarının ya kendilerine iade edilmesini ya da maddi zararlarının tazmin edilmesini talep etmektedir.

Olay, Türkiye ile İran arasındaki sınır ihlali meselelerini gündeme getirmiştir. Bu tür sınır geçişleri ve hayvanların alıkonulması, uluslararası hukuk açısından da önemli sonuçlar doğurur. Özellikle Türkiye-İran Sınır Anlaşmaları ve Sınır Güvenliği Anlaşmaları çerçevesinde bu tür sorunların çözüme kavuşturulması mümkündür. Birleşmiş Milletler'in sınır ihtilaflarıyla ilgili hukuku, sınırda yaşanan bu tür olayların diplomatik yollarla çözülmesini önermektedir. Ayrıca,

Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) sınır ticaretiyle ilgili kuralları da sınır ötesi mülkiyet hakları ve ticaretin serbestliği konularında yol gösterici olabilir.

Türkiye'nin Tarım ve Orman Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığı bu tür olaylarda yurttaşların haklarını koruma altına almak ve ekonomik zararların giderilmesini sağlamak için devreye girmelidir. Türkiye'deki Hayvan Hakları Yasası ve sınır güvenliği ile ilgili düzenlemeler, yurttaşların kayıp hayvanlarının iadesi veya maddi zararlarının karşılanması sürecinde dikkate alınmalıdır.

Güldalı köyünde yaşanan bu olay, ekonomik koşulları zorlayan ve sınırda yaşanan hassasiyetleri ortaya koyan önemli bir vakadır. Yurttaşlar, kayıp koyun ve koçlarının teslim edilmesini ya da zararlarının karşılanmasını talep ederken, Türkiye ve İran hükümetleri arasında diplomatik girişimlerin hızlandırılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Güldalı köyünde koyunlarını kaybeden yurttaşların ekonomik zararları konusunda Tarım ve Orman Bakanlığı ne tür destekler sunmayı planlamaktadır? Mağduriyetin giderilmesi için bir tazminat ya da yardım süreci başlatılacak mıdır?
2. Sınır ihlali sonucu kaybolan hayvanların iadesi konusunda İran makamlarıyla yürütülen resmi bir girişim veya iş birliği süreci var mıdır? Bu konuda somut adımlar atılmış mıdır veya atılacak mıdır?
3. Yurttaşların mağduriyetini gidermek amacıyla, yerel düzeyde (kaymakamlık, ilçe tarım müdürlüğü vb.) ne gibi destekler sağlanmaktadır? Bu süreçte Bakanlığın rolü nedir?
4. Kaybolan hayvanların geri alınamaması durumunda, yurttaşların maddi kayıplarını telafi edecek bir mekanizma oluşturulması düşünülmekte midir? Bu bağlamda, kayıpların tazmini konusunda bir çalışma yürütülmekte midir?
5. Uluslararası hukuk ve sınır anlaşmaları çerçevesinde, yurttaşların kaybolan hayvanlarını geri alabilmeleri veya zararlarının karşılanması için atılan adımlar nelerdir?
6. Hayvanların kaybolması, köyde yaşayan yurttaşların bir yıllık emek ve gelir kaybına neden olmuştur. Bu mağduriyetin giderilmesi için Bakanlığınız hangi yasal ve maddi destek mekanizmalarını devreye sokacaktır?
7. Sınır bölgelerinde hayvancılıkla geçinen yurttaşların ekonomik kayıplarını önlemek ve bu tür olayların tekrarını engellemek için ne tür koruyucu önlemler alınacaktır?
8. Bakanlığınız, kaybolan hayvanların bulunması ve yurttaşların zararlarının giderilmesi için olayın takibini nasıl yürütmektedir? Bu süreçte Bakanlığın yaptığı veya yapacağı inceleme ve denetim çalışmaları hakkında bilgi verebilir misiniz?